

Besluit **Accreditatiebesluit met een positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor of Arts in de audiovisuele kunsten (academisch gerichte bachelor) van de Erasmushogeschool Brussel**

datum **Samenvattende bevindingen en overwegingen**
30 augustus 2016 De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming op de onderstaande elementen uit het
onderwerp **visitatierapport.**

Accreditatiebesluit
(004646) **SAMENVATTING**

bijlagen

- 4 *Generieke kwaliteitswaarborg 1 – Beoogd eindniveau*
De visitatiecommissie (commissie) beoordeelt het beoogd eindniveau als voldoende.

In het academiejaar 2013–2014 waren 287 studenten ingeschreven voor de bacheloropleiding, waarvan 223 voltijds en 64 niet-voltijds.

De bachelor of Arts in de audiovisuele kunsten is een academische opleiding die wordt aangeboden aan het RITCS. Sinds 1 oktober 2013 is het RITS een School of Arts van de Erasmushogeschool Brussel (EhB). Kort na het bezoek van de commissie, op 2 april 2015, veranderde het RITS van naam. Voortaan heet de school RITCS (Royal Institute for Theatre, Cinema & Sound). Verder in dit rapport zal dan ook die afkorting gebruikt worden. De opleiding telt zes afstudeerrichtingen: Animatiefilm, Documentaire, Film, Radio, Schrijven en Televisie.

De opleiding heeft ervoor gekozen om de DLR integraal over te nemen en er twee opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR) aan toe te voegen. Deze benadrukken het feit dat studenten een standpunt moeten kunnen innemen in het maatschappelijk en artistiek debat en dat ze moeten denken en handelen vanuit het besef te studeren en werken in het meertalige en multiculturele Brussel. De commissie onderschrijft deze toevoegingen, maar betreurt dat niet alle leerresultaten zijn doorgetrokken in de verschillende programma's of in de toetsing. Studenten en docenten kennen ze dan ook niet. Het RITCS heeft een erg specifiek en onderscheidend karakter als kunstschool die métier aanleert, een karakter dat bovendien herkend en erkend wordt door alle stakeholders, maar dit eigen karakter is nauwelijks te zien in de leerresultaten.

In de leerresultaten kon de commissie niet echt een verwijzing terugvinden naar de juridische, financieel-economische en productionele realiteit waarin de afgestudeerden terecht zullen komen. DLR/OLR 3 en 7 zouden wel breed geïnterpreteerd kunnen worden in deze zin. De commissie is echter van mening dat dit toch explicieter opgenomen zou kunnen worden, gezien het grote belang van deze zaken voor een latere carrière.

Pagina 2 van 11 De audiovisuele realiteit is erg internationaal, met coproducties die meer regel dan uitzondering zijn. Deze internationale context is nog niet echt terug te vinden binnen de opleiding. De commissie vraagt dan ook om de veranderende context meer mee te nemen in de onderwijsvisie.

De opleiding heeft een duidelijke visie op onderzoek.

Generieke kwaliteitswaarborg 2 – Onderwijsproces

De commissie beoordeelt het onderwijsproces als voldoende voor de afstudeerrichtingen Animatie, Documentaire, Film, Schrijven, goed voor de afstudeerrichting Televisie en excellent voor de afstudeerrichting Radio.

Het programma bestaat uit 180 ECTS, aangeboden op drie jaar tijd.

In de bachelor is er een apart traject van drie jaar voor Animatiefilm en Radio. De andere afstudeerrichtingen studeren twee jaar samen, met mogelijkheden om keuzevakken van twee afstudeerrichtingen (bijvoorbeeld Televisie en Documentaire of Film en Schrijven) op te nemen in het tweede jaar. Vanaf het derde jaar zijn er dan volledig gescheiden trajecten.

Het programma is steeds opgebouwd uit stamvakken (algemene theorievakken die iedereen moet volgen), specifieke theorievakken per afstudeerrichting en ateliers. Dit is volgens de commissie een mooie combinatie. In sommige gevallen kan dit wel beter geduid worden, zodat studenten de nood van de stamvakken inzien en de hier opgedane inzichten ook bewust gaan gebruiken in de ateliers. Ook merkt de commissie op dat de stamvakken vooral op filosofie, politiek en cultuur gefocust zijn. Qua werkvormen beschikt de opleiding over een gevarieerd aanbod, met de nadruk op hoorcolleges bij de stamvakken. Hoe specialistischer de opleidingsonderdelen worden, hoe persoonlijker de begeleiding en hoe meer vrijheid de student krijgt. Al vanaf het eerste jaar is er ruimte voor een 'Persoonlijk parcours', waarin studenten individueel aan een eigen audiovisueel project kunnen werken. In het eerste jaar is dit een korte 'solo' en in het tweede jaar een uitgebreidere 'oefening' als voorbereiding op de bachelor- en masterproef. In bachelor wordt een theoretische basis gelegd, en vooral in de derde bachelor is er bij alle afstudeerrichtingen ook op praktisch vlak een grote vooruitgang te zien bij de studenten. De drie jaren worden bekroond met een op zichzelf staande bachelorproef in de vorm van een individueel audiovisueel product met bijbehorend productiedossier.

De commissie stelde vast dat heel wat verbeteracties werden ondernomen na de voorgaande visitatie. Enkele knelpunten van toen zijn echter nog steeds terug te vinden, zoals bijvoorbeeld internationalisering, onderwijsprofessionalisering, stage en evaluatiecriteria. Dit wijst er op dat de kwaliteitszorg nog niet helemaal op punt staat. De commissie merkte wel dat binnen de opleiding heel wat veranderingen ten goede ingezet zijn, zoals de recente aanwerving van mentoren. Het nieuwe opleidingshoofd en de OC lijken hiermee op de goede weg. Zo wordt er meer en meer nagedacht over kruisbestuivingen en samenwerkingen tussen de afstudeerrichtingen.

Die zogenaamde 'transversaliteit en interdisciplinariteit' zitten wel al in de programma's, maar zijn niet echt doorleefd. Er lijkt niet echt een visie en drive achter te zitten. Nochtans is er veel vraag naar vanuit de verschillende afstudeerrichtingen en van praktisch alle betrokken personen. De commissie vindt dat dit samenwerken meer structureel moet gebeuren, ondersteund door een breed gedragen visie.

Pagina 3 van 11 Daarbij viel het de commissie op dat er enorme verschillen waren. De verschillende afstudeerrichtingen met bijhorende vakgroepen zijn vaak echte 'eilandjes' en laten veel kansen tot samenwerking onbenut. Nochtans is er in het werkveld enorm veel samenwerking tussen de verschillende disciplines.

Het zelfde geldt voor onderzoek. De ideeën hierrond zijn goed, zeker waar het onderzoek door medewerkers betreft, maar in de onderwijspraktijk lijkt onderzoek al snel voornamelijk als theorie te worden ingevuld. De commissie ziet eerder brood in een aanpak zoals in de reeds vernoemde ateliers, met onderzoek dat sterker verbonden is aan praktijk dan aan theorie.

Het onderwijsproces in de bachelor Televisie is erg dynamisch en volledig opgebouwd rond de studenten. De commissie roemt de 'productiehuis/ labo-benadering', maar geeft aan dat de link met de stamvakken nog duidelijker moet worden voor een volledig samenhangend programma. Daarom geeft de commissie de score 'goed'.

De commissie maakte kennis met een uitstekende afstudeerrichting Radio, die aan onderzoek van het medium doet binnen het medium zelf. Op die manier is de richting zowel op onderzoek als op praktijk gericht. De opleiding beschikt over gloednieuwe studio's, waar al vanaf het eerste jaar programma's voor de eigen (online)radiozender 'XL Air' worden opgenomen en waar de grenzen van het medium worden afgetast. Bovenop de vliegreuen die studenten kunnen opdoen op de eigen radiozender, kunnen ze ook al in het derde bachelorjaar op stage. De commissie steunt dit ten volle. Het programma van Radio is erg helder (ook voor de studenten) en de theoretische 'stamvakken' resoneren goed in de meer radio-specifieke vakken. Hierdoor zien studenten Radio ook beter de relevantie van deze stamvakken in, iets wat bij de andere afstudeerrichtingen soms een probleem vormt. De afstudeerrichting is de enige die erin slaagt om de visie ook volledig door te trekken in het programma.

Een groot werkpunt van de opleiding is een goede interne en externe communicatie. Deze is meestal impliciet, daar waar ze expliciet zou moeten zijn. Zo kan bijvoorbeeld veel onvrede bij studenten weggenomen worden door bepaalde beslissingen duidelijk toe te lichten. Nu blijven studenten vaak in het ongewisse of moeten ze zaken zelf uitzoeken. Ook de interne communicatie tussen docenten en vakgroepen kan nog heel wat beter. Daarbij kan vooral gedacht worden aan het uitwisselen van best practices. Een andere, meer constructieve, vergadercultuur kan hier ook aan bijdragen.

Qua infrastructuur zijn de aula's goed in orde. Studenten kunnen gebruik maken van goede montagecellen en klankstudio's. De televisie-studenten beschikken over een volledig uitgeruste tv-studio, en voor radio is er een gloednieuwe radiostudio. Filmstudenten missen echter een echte filmstudio. In de tv-studio kunnen ze beperkt aan de slag, maar een grote filmstudio met greenscreen ontbreekt toch wel. De opleiding ziet deze nood ook in en zijn op zoek naar oplossingen. Mogelijk zou er op een andere locatie een filmstudio gezocht worden, waarbij ook samengewerkt zou kunnen worden met decorbouwers en acteurs uit andere opleidingen. De commissie vindt dit zeker interessant, maar vraagt in dat geval wel aandacht voor de organisatie van de uitleendienst. Verder beschikt de opleiding over een schitterende cinema, die ook actief gebruikt wordt binnen en buiten de lessen. De commissie is verheugd dat studenten een centje kunnen bijverdienen als projectionist in de cinema. Op die manier zijn de studenten ook meer betrokken. De animatie-lokalen zijn op zich goed uitgerust met onder andere enkele Cintiq tekentablets, maar een renovatie is wel dringend nodig. Het dak lekt er namelijk, en in de winter wordt het enorm koud. Het RITCS

Pagina 4 van 11 werkt aan een eigenzinnige mediatheek, die verder wil gaan dan enkel ontsluiten van materiaal, maar ook kennisdelen wil stimuleren. De commissie vindt dit een mooi en dynamisch initiatief.

De uitleendienst kan volgens de commissie nog verbeteren. Een digitaal uitleensysteem zou de taak van de – overigens uitstekende – medewerkers heel wat verlichten en het geheel overzichtelijker maken. Op het moment van de visitatie beschikte de opleiding slechts over één 'top' camera (een Alexa), en voor de rest over veel minder kwalitatief materiaal. Een 'middencategorie' leek te ontbreken, waardoor heel wat frustraties ontstonden rond het uitleen van die ene goede camera. De opleiding ziet wel in dat dit een probleem is, en werken (binnen de huidige besparingscontext) aan een oplossing.

De opleiding maakt gebruik van docenten die ook actief zijn in het werkveld. De commissie vindt dit een goede zaak. De commissie is wel van mening dat het personeel toe is aan verjonging en vervrouwelijking. Bovendien mag het docentenkorps ook wat meer divers om beter de maatschappelijke realiteit van een stad als Brussel, die de opleiding ook expliciet aanhaalt, te weerspiegelen. De kwantiteit van het onderwijzend personeel is nog net in orde, maar heeft volgens de commissie duidelijk de kritische ondergrens bereikt.

De begeleiding van studenten verloopt erg goed, via de assistenten per afstudeerrichting. Deze enthousiaste jonge mensen zijn erg belangrijk voor de studenten. Ze zijn een aanspreekpunt op het niveau van de studenten, moeten hen niet evalueren en kunnen daarom een vertrouwenspersoon zijn.

De kwantiteit van het onderwijzend personeel is nog net in orde, maar heeft volgens de commissie duidelijk de kritische ondergrens bereikt. De kwaliteit van de docenten is op peil gebleven, al zou ook deze lijden als de kwantitatieve ondergrens overschreden wordt. De commissie ziet vooral problemen bij het beperkte ondersteunend personeel. Hoewel de assistenten geweldig (veel) werk verrichten, zou de opleiding veel winst kunnen halen uit extra ondersteunend personeel.

Generieke kwaliteitswaarborg 3 – Gerealiseerd eindniveau

De commissie beoordeelt het gerealiseerde eindniveau als voldoende voor de afstudeerrichtingen Animatie, Documentaire, Film, Schrijven en goed voor de afstudeerrichting Televisie en Radio.

De opleiding beschikt nog niet over een algemeen toetsingsbeleid. Ook op dit vlak kon de commissie grote verschillen tussen de afstudeerrichtingen vaststellen. Hierbij benadrukt de commissie dat er heel wat creatiever over kan nagedacht worden en dat dit niet per sé hoeft te leiden tot formalisering. De commissie zag heel wat best practices bij afzonderlijke afstudeerrichtingen of zelfs bij individuele docenten, maar geen platform om deze uit te wisselen. Dit zou nochtans iedereen ten goede komen, en in de eerste plaats de studenten.

De stamvakken worden meestal getoetst aan de hand van klassieke schriftelijke en mondelinge examens. Voor andere vakken is een aangepaste, meestal permanente evaluatie voorzien. In de loop van de jaren komen er ook meer beoordelaars voor individuele werken om voor zoveel mogelijk objectiviteit te zorgen.

Bij verschillende afstudeerrichtingen zijn de criteria nog redelijk onduidelijk, wat de transparantie niet ten goede komt. Dit wordt gelukkig grotendeels verholpen door het feit dat studenten persoonlijk begeleid worden en daarbij veel informele feedback krijgen. Zo weten

Pagina 5 van 11 ze beter wat docenten van hen verwachten en zijn ze zelden verrast bij een eindbeoordeling. De commissie concludeerde op basis van de geziene bachelorproeven dat deze op niveau waren.

De afstudeerrichting Televisie beschikt over goede en duidelijke criteria, die ook bij de studenten bekend zijn. Daarbij wordt erop gelet dat steeds het werk van de individuele student beoordeeld wordt, en niet het gehele werk (want televisie is altijd teamwerk). De docenten hebben twee keer per jaar een 'functioneringsgesprek' met de studenten. Dit is een uitgebreid feedbackgesprek, waarvan ook een schriftelijk verslag wordt gemaakt dat moet worden ondertekend door de student. Bij Radio zijn er eveneens goede en zeer duidelijke criteria, die de studenten kennen. Alle radiostudenten zitten regelmatig samen om elkaars werk te beluisteren en becommentariëren. Dit gebeurt zelfs over de jaren heen.

De doorstroom is in orde. Het viel de commissie wel op dat er in het eerste jaar heel wat uitval is ondanks de toelatingsproef. Dat is echter een algemene vaststelling bij alle hogescholen die audiovisuele kunsten aanbieden.

Op basis van de gesprekken en de ingekeken documenten stelde de commissie vast dat de opleiding de studenten voldoende voorbereid op het vervolg van hun studie in de master.

Eindoordeel commissie

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding Bachelor of Arts in de audiovisuele kunsten (academisch gerichte bachelor) voldoet aan alle generieke kwaliteitswaarborgen. Ze beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende voor de afstudeerrichtingen Animatie, Documentaire, Film, Schrijven en goed voor de afstudeerrichtingen Radio en Televisie.

Aanvullende informatie

De NVAO heeft een aanvullend gesprek (6 juli 2016) gevoerd met de commissie over de toekenning van het oordeel 'excellent' voor de generieke kwaliteitswaarborg 2: het onderwijsproces, aan de afstudeerrichting Radio. De verkregen toelichting wordt als volgt samengevat: de opleiding in zijn geheel geldt als (inter)nationaal voorbeeld binnen de opleidingssector. Het is de enige opleiding in het Nederlandstalige gebied volledig gericht op Radio. Er is, anders dan bij gelijksoortige opleidingen in het buitenland, een sterke onderzoekscomponent aanwezig in het programma. De studenten van deze afstudeerrichting doen doorlopend onderzoek binnen hun eigen medium en zoeken daarbij ook de grenzen op van hun medium. De docenten en studenten zijn zich daarbij continue bewust van hetgeen ze aan het onderzoeken zijn. Het onderzoeksmatige zit verder verweven in zowel de stamvakken als de radiovakken in het programma, welke zeer goed op elkaar aansluiten en elkaar versterken. Het uitzonderlijke oordeel 'excellent' is dan ook gepast bij deze uitzonderlijke en unieke opleiding. Deze score wordt verder onderbouwd door het feit dat studenten en/of alumni van deze afstudeerrichting vaak genomineerd worden voor internationale prijzen zoals de Prix Europe van de European Broadcasting Union en de radioprijs van de NTR en deze ook regelmatig winnen.

Aanbevelingen commissie

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van de commissie.

- Het visitatierapport is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Kader voor de opleidingsaccreditatie 2de ronde (8 februari 2013);
- De commissie heeft voor de externe beoordeling het visitatieprotocol gevolgd zoals vastgesteld door de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (augustus 2013);
- Het visitatierapport geeft inzicht in de samenstelling van de commissie;
- Het visitatierapport, samen met de aanvullende informatie, bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

Besluit¹

betreffende de accreditatie van de Bachelor of Arts in de audiovisuele kunsten (academisch gerichte bachelor) van de Erasmushogeschool Brussel.

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit:

Met toepassing van de Codex Hoger Onderwijs, in het bijzonder de artikelen II.133-II.149, besluit de NVAO accreditatie te verlenen aan de opleiding Bachelor of Arts in de audiovisuele kunsten (academisch gerichte bachelor) georganiseerd door de Erasmushogeschool Brussel. De opleiding wordt aangeboden te Brussel-Hoofdstad met de volgende afstudeerrichtingen: Animatie, Documentaire, Film, Radio, Schrijven, Televisie. De kwaliteit van de opleiding is voldoende voor de afstudeerrichtingen Animatie, Documentaire, Film, Schrijven en goed voor de afstudeerrichtingen Radio en Televisie.

De accreditatie geldt van 1 oktober 2016 tot en met 30 september 2024.

Den Haag, 30 augustus 2016

De NVAO
Voor deze:

Marc Luwel
(bestuurder)

¹ Het ontwerp van accreditatiebesluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. Van deze gelegenheid heeft de instelling geen gebruik gemaakt.

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het globaal oordeel van de NVAO weer, alsook het eindoordeel.

Generieke kwaliteitswaarborg

Oordeel ²	
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsproces	Voldoende
3. Gerealiseerd eindniveau	Voldoende
Oordeel ³	
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsproces	Voldoende
3. Gerealiseerd eindniveau	Voldoende
Oordeel ⁴	
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsproces	Voldoende
3. Gerealiseerd eindniveau	Voldoende
Oordeel ⁵	
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsproces	Excellent

² Afstudeerrichting: Animatie

³ Afstudeerrichting: Documentaire

⁴ Afstudeerrichting: Film

⁵ Afstudeerrichting: Radio

3. Gerealiseerd eindniveau	Goed
Oordeel ⁶	
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsproces	Voldoende
3. Gerealiseerd eindniveau	Voldoende
Oordeel ⁷	
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsproces	Goed
3. Gerealiseerd eindniveau	Goed
Eindoordeel opleiding	Voldoende voor afstudeerrichtingen Animatie, Documentaire, Film, Schrijven.
Eindoordeel opleiding	Goed voor afstudeerrichtingen Radio en Televisie

⁶ Afstudeerrichting: Schrijven

⁷ Afstudeerrichting: Televisie

Naam instelling	Erasmushogeschool Brussel
Adres instelling	Nijverheidskaai 170 1070 Anderlecht
Aard instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam associatie	Universitaire Associatie Brussel (UAB)
Naam opleiding (Graad, kwalificatie, specificatie)	Bachelor of Arts in de audiovisuele kunsten
Niveau en oriëntatie	Academisch gerichte bachelor
Bijkomende titel	geen
Opleidingsvarianten: – Afstudeerrichtingen – Studietraject voor werkstudenten	– Animatiefilm; Film; Documentaire; Televisie; Schrijven; Radio – nvt
Onderwijstaal	Nederlands
Vestiging(en) opleiding	Brussel-Hoofdstad
Studieomvang (in studiepunten)	180
Vervaldatum accreditatie, tijdelijke erkenning of erkenning nieuwe opleiding	30 september 2017
Academieja(a)r(en) waarin opleiding wordt aangeboden ⁸	Alle
(Delen van) studiegebied(en)	Audiovisuele en Beeldende Kunst
ISCED benaming van het studiegebied	Humanities and Arts - Arts

⁸ Betreft het lopende academiejaar, op het ogenblik van de accreditatieaanvraag

1. Algemene kennis en inzicht hebben en blijven ontwikkelen in de maatschappelijke, culturele, artistieke en historische context van de (audiovisuele) kunsten.
2. Kennis hebben van en inzicht hebben in de interactie met andere artistieke disciplines en praktijken.
3. Over de nodige technische en artistieke vaardigheden beschikken om onder begeleiding persoonlijke audiovisuele projecten te bedenken en realiseren.
4. Een kritische persoonlijke positie ontwikkelen met betrekking tot vakmanschap en kunstenaarschap.
5. In het realiseren van artistieke projecten vertrekken van een zoekende en onderzoekende houding.
6. Kritisch reflecteren over het creatieve werkproces.
7. Eindverantwoordelijkheid opnemen over de eigen inbreng bij de realisatie van een audiovisueel project.
8. Artistiek werk kunnen documenteren en presenteren aan verschillende doelpublieken.

Datum validatie: 13 oktober 2014

Voorzitter:

- Mevr. Mieke Bernink, lector en hoofd master film, Nederlandse Film en Televisie Academie Amsterdam;

Leden:

- Prof. dr. Caroline Pauwels, directeur, onderzoekscentrum Studies on Media, Information and Telecommunication;
- Sven Speybroeck, presentator, Radio 1 (VRT), voor het bezoek aan de Erasmushogeschool.
- Brian Windelinckx, student master Audiovisuele kunsten aan de Hogeschool Gent, voor de bezoeken aan de Erasmushogeschool Brussel (RITCS) en LUCA School of arts, campus C-mine Genk.

De commissie werd ondersteund door Maarten Deboosere, secretaris.